

Taxa posta
gátta in m
No. 224713/4

19. Telefon:
Havonta 110,
évre 600, egy
földre: Havo
földre 12, és
dátások díjazása szerint. Az "Uj Kelet"
KELLET" az erdélyi és hánsági szel-
dőség egyetlen politikai naplapja.
Cikkeink utánnomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

DI Ramasetter Róbert

Diszter 2. I. e.

BUDAPEST

KELLET

ESZDŐ POLITIKAI NAPILAP

Ára 5 lej

Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő: János
Ferenc. Buceresti szerkesztő: Bá-
szegi Ernő, Strada Cohaleacu 52.

Kedd, 1936. szeptember 22.

5696. EV. TISRI 6. XIX. EVF. 220. SZAM

Rendkívül súlyos Titulescu állapota

Hétfőn reggel 39.6 fokos láza volt Titulescunak, pulzusa gyengül. Ot vérátömlesztést végeztek eddig a volt külügyminiszteren

A világ legjobb nyolc professzora próbálja Titulescut megmenteni az életnek

Buceresti, szeptember 21. (Az Uj Kelet tud.) Nölc orvos, a világ legjobb professzorai állják körül Titulescu betegágyát és mozgósítják mindazokat az eszközöket és metódusokat, amelyet az orvostudomány csak produkálni tudott, hogy megmentsék az életnek a napok óta a halállal birkozó volt külügyminisztert. A javulás, amely az első két vérátömlesztés után mutatkozott, szerencsétlenségre átmenetinek bizonyult csupán. Vasárnap reggel egy át nem aludt éjszaka után letörtén és legyengülten találták az orvosok Titulescut, akinek ágya mellett a nagy betegre szegzett aggodó pillantással ül a krízis beállta óta felesége és odaadó titkára: Nenisor ezredes.

Mérgezés történt

A Párizsból érkezett újabb vérvizsgálatok végleg kiküszöbölték azt a feltevést, mintha Titulescu betegségét a Fekete tenger mellett szerzett maláriája idézte volna elő. Kétségtelenül mérgezés történt: a gyomorsav és a különböző mirigyek váladékainak vizsgálata kivétel nélkül ezt a megállapítást erősíti meg. Az orvosok azonban még mindig találgtják az okokat

Újabb konzilium, újabb vérátömlesztés

Titulescu állapotával kapcsolatban, dr. Abrami párizsi professzor a következő diagnózist adta az újságíróknak:

Fokozatos, rendkívül veszélyes vérszegénység esetével állunk szemben. Normális körülmények között nem lett volna túl riasztó, de tekintettel Titulescu korára — 53 éves — és arra a lelki és idegi feszültségre, amiben az utóbbi időben élt és mely nem szünt meg, az aggodalom teljesen indokolt. A betegség tartamát nem lehet megjósolni. Még, ha a vérszegénység állandóan súlyosodna is, az orvosok hiszik, hogy hála azon hősi eszközöknek, amelyek el vannak szánva alkalmazni, a betegség nem fog szerencsétlen fordulatot venni, csupán az utolsó lehetőségek kimerülése után, ami jó időt vesz igénybe. Jögnök van azonban hinni, hogy a kezelés tartama alatt, vagy megtaláljuk a vörös vérszövetek csökkenésének pontos okát vagy a vér regenerálásának eszközét. Ma még két orvosi vizsgálatot tartunk a beteg szobájában, majd a rendes orvosi konziliumot tartjuk meg. Valószínű, hogy pillanatnyilag nem fogunk újabb vérátömlesztést adni, csupán a beteg állapotának váratlan súlyosbodása esetén.

André professzor szerint a vérátömlesztések számának lehetősége igen nagy, természetesen hosszabb időközökben.

Délben 2 órakor Abrami és Ciuca professzorok ma első ízben keresték fel a beteget. Titulescu ma délelőtt fél 11 órakor ébredt fel, azonnal enni kért és pedig jaurtot. Állapota továbbra is változatlan, sőt gyengesége még fokozottabb, mint eddig, anélkül, hogy a tegnapi delutáni válságot meghaladná. Titulescu magántitkára utasította a postahivatalt, hogy újabb intézkedés ne kapcsolja a villát, hogy a beteg álmát ne zavarják. Délelőtt 11 órakor azonban a sinaiai királyi palota és a belügyminisztérium érdeklődtek a beteg állapota iránt.

Újabb hidegrázás

San-Moritz, szeptember 21. Titulescu állapota rosszabbodott tegnap. Titulescu betegágyához több világhírű szakorvost hív-

és körülményeket, amelyek között a mérgezés történt. A szombatról vasárnapra virradó éjszaka rendkívül nyugtalan éjszakát töltött Titulescu. Az orvosok nem mertek csillapítót alkalmazni, hogy ne komplikálják a mérgezési tünetekkel küzdő vese nehézségeit. A volt külügyminiszternek szörnyű fájdalmi voltak és a hajnali órákban ezek annyira elgyötörték, hogy keserű zokogásban tört ki. A biológiai székkel való táplálástól is eltekintettek, mert Titulescu szervezetét túlságosan fáradtnak találták ahhoz, hogy a táplálékot felvehesse. A déli órákban három evőkanál vörösbort, majd egy félcsésze aludtje képezte a volt külügyminiszter ebédjét. Minthogy láza nem emelkedett, később kevés huslevest is kapott a beteg. A negyedik vérátömlesztés után, amelyet már az időközben Párizsból elhívott Abrami professzor végzett, súlyos hidegrázása volt Titulescunak, amely közel 30 percig tartott. A válság lezajlása után Titulescu halálisan sápadt volt. Hogy a végtagok kihűlését elkerüljék, meleg borogatást tettek kezeire és lábaira hogy a beteg megfelelő hőmérsékletét biztosítsák.

dr. Abrami Párizsból, Ciuca professzort Bucerestiből, Rupanert doktort Zürichből, valamint másokat. A tegnapi delutáni orvosi konzilium után elhatározták, hogy ötödik vérátömlesztést adnak a betegnek, amit végre is hajtottak. A kiadott orvosi bulletin szerint a beteg állapota továbbra is igen komoly a súlyos vérszegénység miatt. A laboratóriumi vizsgálat folyamatban van. A vérátömlesztés után a beteget, aki tegnap egész éjjel nem aludt, hidegrázás vette elő. A laboratóriumi vizsgálat még nem tudta megállapítani Titulescu vérszegénységének okát.

Egyébként tegnap Lebrun francia köztársasági elnök és Pál jugoszláv régensherceg küldött táviratot Titulescunak.

San-Moritz, szeptember 21. Vasárnap este kapott telefonértesítést szerint az orvosok a tegnapi konzilium után Titulescu állapotát igen súlyosnak találták és újabb 350 grammnyi vérátömlesztést eszközöltek. A bio-kémiai vizsgálat folyamatban van. Az orvosok elrendelték, hogyha súlyosbodás nem áll be a beteg állapotában, akkor egész éjjel nem engednek be senkit hozzá, hogy pihenhessen. A beteg ágyánál állan-

dóan Titulescuné és Nenisorné tartózkodnak.

St.-Moritz, szeptember 21. Ma délben 12.30 órakor közölték, hogy Titulescu igen nyugtalan éjszakát töltött. Az orvosok állapotát továbbra is nagyon súlyosnak tekintik, de megállapítják, hogy nem rosszabbodott. Hőmérséklete, mely tegnap este 39.7 fok volt, ma reggelre csökkent. Titulescu jelenleg pihen.

Reménytelen Titulescu állapota

A ma déli bucaresti lapok szerint Titulescu állapota reménytelen. A Tempo és Capitala távirati jelentései szerint Titulescu igen nyugtalan éjszakát töltött. Az orvosok azonban azt állítják, hogy ez a tegnapi vérátömlesztés következménye. Ennek dacára nem titkolják aggodalmukat, tekintettel a beteg gyenge állapotára. A hőmérséklet, amely reggelként alacsonyabb szokott lenni, 24 óra óta változatlan. Tegnap este 39.8 fokot, ma reggel 39.6 fokot mutatott a hőmérő. Ma reggel újabb orvosi konziliumot tartottak, amely negyed-órát tartott. Aggodalmat kelt, hogy a beteg pulzusa gyengül.

Ma délelőtt 10 óra körül Titulescu állapotáról aggasztó hírek terjedtek el a fővárosban. A Capitala saintmoritz-i legújabb híradása szerint a beteg elvesztette öntudatát, az orvosok lemondtak a reményről, a család tagjai Titulescu betegágyánál tartózkodnak.

A Rador távirati iroda telefon utján keresett érintkezést a Subreța-villával, de nem sikerült kapcsolást kapnia, mivel a posta szerint a villát nem kapcsolják 11.30 óra előtt.

Titulescu orvosi javulást remélnének

St. Moritz, szeptember 21. (Rador). Hétfőn délben 1 órakor a következő orvosi bulletin adták ki: A megejtett vizsgálat során megállapították, hogy az akut vérszegénység, amiben Titulescu szenved, spontán betegség következménye, amelynek kezdete július hó utolsó napjaira nyúlik vissza. A vérátömlesztések után a vérreakciók kedvező jeleget mutatnak és reményt nyújtanak arra, hogy a beteg állapotában javulás fog beállni. A beteg állapota ennek dacára igen súlyos marad. Abrami, Brustlein, Rupaner és Ciuca professzorok.

Este 20.15 órakor Titulescu láza 37.6 fok volt. Minden valószínűség szerint ma este Tutofusin injekciót adnak a betegnek, akinek egyébként a legnagyobb nyugalomra van szüksége.

Abrami professzornak el kellett utaznia Bordeauxba egyik súlyos betegéhez, de csütörtök reggelre visszatér Saint Moritzba.

Újra veszedelmesen kiéleződött a helyzet Kína és Japán között

Újabb csapatokat indított utnak Kinába a japán hadvezetőség. Csang-Tuban egy japán tisztet inzuláltak és megölték két japán újságíró

Tokió, szeptember 21. (Rador.) A Reuter szerint a japán tengerészeti miniszter engedélyt kapott a császártól, hogy sürgős csapatbesorításokat küldjön Kinába. Erre a minisztertanács elhatározta, hogy a Shanghai állomásozó harmadik hadosztály megerősítése végett újabb csapatokat indít utnak, a Hang-Keuban tartózkodó japán helyőrség, valamint más, esetleg fenyegetett pontok támogatására is. Japánban azt hiszik, hogy a nankingi kormány nem képes biztosítani a Kinában élő japán

alattvalók védelmét.

Tokió, szeptember 21. (Rador.) A japán hatóságokat értesítették Csang-Tuból, hogy Fengtajanban egy japán tisztet inzuláltak a kínai tömeg és hogy Csangtuban tegnap megölték két japán újságíró. A vizsgálat megindult. A Havas azt állítja, hogy a fenti incidensek folytán a Japán és Kína közti kapcsolatok igen feszültté váltak és súlyos következmények várhatók.

VILÁG TUREL

Udvarias ország

A kisváros mindenhol érdekesebb, mint a nagyváros. Sokkal többet mond az országról, mint a többé-kevésbé uniformizált nagyvárosok. Hogy egy országnak csakugyan mekkora a kulturája, milyen a gazdasági helyzete, milyen indulatnak a lakosai, azt sokkal kevésbé árulja el a főváros, mint az elővárosok, vagy még inkább az a bizonyos kisváros, vagy falu, amely negyven ötven kilométerre van a fővárostól, Sokszor ennyi sem kell; tíz kilométer is elég. Svédországban, ahol egy teljes napot és még majd egy felet lehet utazni észak felé, gyorsvonaton. Tul a misztikus és a déli emberben borzongást keltő északi sarkkörön, az ember éppen ott találja meg a szinte tüntetésként ható legtöbb kulturát, ahol csak lappsátrakt, halzsir-világítást, kutyafoogatokat vár. Eről itt szó sincs.

A legészakibb svéd városkában, Kirunában nagy meglepetések érik az embert. A iskola, a kórház, az agok otthona mindenütt modern, szép és elegáns Svédországban. De a legmodernebb iskola éppen Kirunában van, vagy 300 kilométerrel túl a sarkkörön, amellel a lapp falucska — Jukkasjärvi — mellett, melynek kékszíntű fatemplomában fatábla függ, amelyre három merész kóbor francia róttá a következő szavakat latinul, nem is olyan régen, ezelőtt mintegy kétszáz esztendővel: „Gallia szült minket, láttuk Afrikát, jártunk a Ganges partjain is, de megállítottunk itt, ahol a vége a világnak.“ Telen lehettek Jukkasjärviben ezek a rokon-lelkek, amikor déli egy óra tájban róten oldalog el a száműzött nap és véresre festi a havat az alacsony dombokat, amikor minden olyan elhagyott és kopár, mint amilyen csak lehet a világ végén. De nyáron a természet lázasan dolgozik — nagyon rövid az idő — szeptemberre készen kell lenni, éjjel nappal tűz a nap és a világ legvégsőjabb szunyogjai élvezik mohón a rövid élet gasztronomikus örömeit, csupa élet ez a vidék. És élénk, friss a kisváros, a világvége kisvárosa, tényleg ez a világ vége, mert itt jár a világnak talán egyetlen ingyen villamosa. Villamos — kalauz nélkül.

De kerüljünk valamivel lejjebb. Egy svéd ugrás az egész: száz és egynéhány kilométer Stockholmtól, egy miniatűr kisvárosban vagyok a Balti tenger partján, piros, kék, zöld, barna, emeletes faházak és sötétzöld fenyőerdők mosolyognak a világoskék, felhőtlen egi tengeröblére. Mint egy játékváros olyan ez a kicsi hely. Ezer lakos van, a városháza régesrég építmény, de fából van, a főtér akkora, mint egy közepes táncterem, a főúccában két autó nem fér el egymásmellett. A főtér közepén csomag fekszik, az autubusz hagyta ott, majd elviszi a tulajdonosa, addig meg senki sem bántja. Ennek a játékvárosnak mégis egészen városképe van. Oh azok a szegény, huszezres román falvak! — Itt fényesek az üzletek, nincs savanyuszagu vegyeskereskedés, de három virágüzlet. A boltok nyugodtan lehetnének Stockholmban is, a legnagyobb közöttük a könyvkereskedés, amelynek légyipizokmentes kirakatában az új sláger: Körmen-di regénye, az „Aventur-i Budapest“ üdvözlő a szemet. Körmen-di könyve az utolsó hetekben szilárdan tartja a legkeresettebb könyvek között a vezetőhelyet.

Nem szeretek szállodában lakni. A tenger partján lakom. Egy hatszobás villa egyik szobájában. A földszinten lakik a tulajdonos: munkás az itteni ipartelepen. Alomkörös felesége van, olykor áthajózik egy cseccselégy a tengeren és soha meg nem gyógyuló borzalmas betegséget okoz. A gazdának dicsérem csinos, fiatal lányál.

Ravaszu mosolyog. Kiderül, hogy nem a lánya, hanem a cselédje. Meglátogatom itteni svéd barátomat, a város leggazdagabb polgárát; malma, fűrésztelepe van, itt is, egybeült is. Az irodában találok — ablakot puccol. A svéd kávé találok — van. Ezt az urat már hónapok óta ismerem annakidején, amikor kiderült róla, hogy ő a városka polgármestere. Nem titulálta magát polgármester urnak... Délutánra meg vagyok hiva kávéra hozzájuk. Velem együtt az a bizonyos munkás is, akinél lakom. A svéd kávé erős, mint a méreg, de a világ legjobb elkészített itala. A kávé után a munkásvendég fia a zongorához ül, a polgármester ur pedig duettet énekel a munkásával. Itt is cseléd van, ami nem is olyan rettenetesen természetes. Nem lepne meg, ha a lány angolul beszélne, vagy éppen zongorázna, mert a cseléd Svédországban 6—7 óra tájban befejezi a mosogatást, ebéd öt órakor — elmegy ének, vagy zenekari próbára, moziba, vagy táncolni, vagy igen gyakran angol, francia, esperantó, vagy német tanfolyamra és csak reggel kezd meg újra, kifejezetten hivatalos órákhoz kötött munkáját. Persze abban sincs semmi, hogy a papájának vagy a vőlegényének esetleg autója van, még, ha csak gyári munkás is. A „trampli” itt ismeretlen fogalom.

Vannak udvariasság népek: a kínaiak valószínűleg azzal dobják ki a kellemetlen vendéget, hogy: „az én dülledő vityilóm nem méltó arra, hogy egy ilyen fenkölt személyiségeknek, mint te, keretet adjon”, vagy a francia — mindig egy francia figyelemzetés jut eszembe: Prière de ne pas cracher, s'il vous plait, ami a magánnyelvvel: „ne tüsszölj, ha Önnek is úgy tetszik”. A svéd udvariassága tulmely mindezen. A svéd megköszönik, ha bemutatkoztál nekik, megköszönik a veled töltött kellemes órákat, holnap megköszönik a tegnapi együttléte és a világról el ne mulaszd megköszönni svéd ismerősöknek a legutóbbi esetét még akkor sem, ha történetesen három évvel ezelő történet ez a tavalyi találkozás. Az év végén megköszönik a tavalyi évet, a svéd vidéken az autóbusszalaz lesegíti a kofferodat és megköszöni — talán, hogy alkalmat adott neki segíteni — meg kell köszönnöd itt mindent rendesen, ételt, italt, árut, a suszternek a cipőt, a pincérnek a kiszolgálást, sőt meg kell köszönni magát a köszönetet is. „Tack” — mondja a svéd és „tack” (köszönöm) feleli az is, akinek megköszöntek valamit.

A svéd udvariasság, de nem áldozatos és bár nagyon szeretik a címet, a külön fejezetet érdemlő demokrácia a címalkalmazásában is megnyilvánul: mindenki foglalkozása a címe is egyben és az urazás csak valami kiegészítő eszköz arra az esetre, ha megszólítottól semmit sem tudunk. De az itteni kormányfőtanácsos-jellegű urnak például azt mondják: „Nils-son nagykereskedő, tessék leülni!” és a foglalkozással való megnevezés akkor is teljes megbecsülést jelent, ha az illető bádogos, vagy kertész. A társadalom csúcsa itt a doktor, ehhez sem teszik hozzá az urat — ő a mi lejáratott, gyenge doktori címünk, hogy ragyog itt: de nehéz is megszerezni — a professzor pedig a csúcsok csúcsa — de ez a cím csak az egyetemi nyilvános rendes tanárt illeti meg. A gimnáziumot oktató, az itt csak tanító.

Nincs férfi-udvariasság és női-udvariasság, vagyis nem olyan mértékben mint nálunk. Ha valahova megérkezel, a férfiak éppen úgy megszabadiának összes csomagjaidtól, mint a rád várakozó hölgyek, akik arra is szívesen hajlandók, hogy fölsegítsék a kabátodat. A nő nem érzi magát felsőbb lénynek, de mint ember kötelezőnek tartja tudomásul venni, hogy a világon, vagy és te sem szereted a kényelmetlenségeket. A kapuk rugóra járnak mindegy, hogy fiatal lány, idős hölgy, vagy inasgyerek megy-e előtted ki, nem csapja be előtted a kaput, hanem bevár téged, még ha ezzel időt is veszít. Viszont ha te teszed ugyanazt, olyan friss barátságossággal köszöni meg mintha csodálkozna azon, hogy kedves vagy hozzá. Nem tudom, mennyire szeretik egymást a svédok a szó impulzív hazai értelme szerint, de az bizonyos, hogy ebben az udvariasság-

ban csakugyan van meggyőző erő és igazi, emberi szempont. Szeretni az embert nagyon nehéz dolog és az embertől ember-szeretetet követelni, sokszor emberfeletti követelmény, de az emelkedett udvariasság egy emberi lépés az emberfelettihez vezető uton. A svéd udvariasság nem felületesség, mélyebben gyökerezik. Ezek az emberek igyekeznek nem sérteni, csendesek,

ha megbántják őket, nem horkannak fel, a pincért embernek tekintik és nem követelnek tőle pária-alázatosságot, nem restelnek a szemébe nézni annak, aki szolgálati viszonyban van velük; lehet, hogy a szeretettel kevésbé pazarok, mint mi, de a sugárzó udvariasság az a langyos atmoszférája kimondhatatlanul kellemes és emberi.

Lloyd George az oroszoknak tulajdonítja a német antiszemitizmust

Hogyan akarják megkaparintani a náci a zsidó ingatlant? Az Angriff újabb látásai

Berlin, szeptember 21. A zsidó újévi ünnepek egész Németországban nyugodtan teltek el. A zsidók azt hitték, hogy a nürnbergi nemzeti szocialista pártgyűlést követő izgalmat hangulat megint zsidó-ellenes atrocitásokat fog kirobbantani. Ez azonban szerencsére elmaradt. Mindazonáltal a templomokban, amelyek zsúfolásig megteltek és amelyeket egyenruhás és civil rendőrök őriztek, a hangulat rendkívül nyomott volt. Mindenki-nek az volt az érzése, hogy az újév a szenvedés és nyomor újabb hullámát hozza a német zsidóságra. A hivatalos rendőri védelemtől eltérően a zsidó frontokonak birodalmi szövetségének tagjai is igyekeztek a rendet fenntartani a zsinagógák környékén és nem tűrte, hogy gyanús elemek csoportosuljanak az ajtókat megzavarására. A Jüdische Rundschau „Adjatok benső erőt!” című vezércikkében rámutat arra, hogy a német zsidóság immár teljesen saját belső életére van utalva. „Mi — írja — sokat veszítettünk. Nemcsak materiális javakat, hanem sok olyan kincset, ami apáink számára lelki bázisul szolgált. Eljött immár annak az ideje, amikor életünket egészen új alapokra kell fektetnünk. Kemény idők szakadtak ránk. A zsidó nép és az egyes zsidók számára a megéltétek és küzdelmek zord idejét éljük és számítanunk kell sok visszahatással és csalódással. Ilyen időkben ünnepeink nyugalmat jelentenek és alkalmat arra, hogy gondolkozzunk a zsidó jövőről. Használjuk fel benső erőnk gyűjtésére az új esztendő, új feladatok megoldására és új gondok leküzdésére.”

A nemzeti szocialista újságok nem mulasztják el a zsidó újév alkalmát arra, hogy újabb támadásokat ne intézzenek a zsidók ellen. Az „Angriff” ironikus hangon ír a zsidó újévről és boldogan emlékszik meg arról, hogy az elmúlt évben léptették életbe a nürnbergi fajgyalázási törvényeket. Csak azon sajnálkozik, hogy a német bíróságok idevonatkozó ítéleteinek nincs megfelelő publicitása. Felhívja a német sajtót, hogy kísérje figyelemmel a fajgyalázási ügyekben hozott ítéleteket és közölje azokat megfelelő kommentárokkal. A német nép számára ugyanis nagy szolgálatot tesznek, ha napról napra figyelmeztetik a közönséget a zsidó vér inváziójára.

Az idézett újság követeli, hogy még szil-

gorban büntessék a fajgyalázásban elmarasztalt zsidókat. Követeli továbbá, egy kémrendszert életbe léptetést, amelyek az legyen a feladata, hogy megfigyelje a külföldre utazó zsidókat, vajjon ezek nem tartanak-e fenn viszonyt külföldön élő német asszonyokkal. Ha ezt reájuk tudnák bizonyítani, mielőtt visszatértek, állítsák őket bíróság elé.

Hitlerék egyébként a gazdasági krízis átmeneti megoldása céljából azzal a gondolattal foglalkoznak, hogy a nagybirtokokat felszámolják, új adókat léptetnek életbe és kiszámolják a zsidó házakat. Ezt olyképpen fogják „legális” uton megcselekedni, hogy a háztulajdonosokat kötelezni fogják egy érdekvédelembe való belépésre. Ebbe a körületbe azonban zsidók nem léphetnek be. Ilyenképpen kénytelenek lesznek gyorsan és

Teljes bizonytalanság jegyében csak most kezdődnek a tárgyalások a cluj-i községi választásokra

Még egyetlen párt sem foglalt állást a községi választások kérdésében

Cluj, szeptember 21. (Az Uj Kelet tud.) Öt héttel ezelőtt tüzték ki október 15-re a cluj-i községi választásokat, melyek hosszú évek után újra a törvényesség állapotát volnának hivatva visszaállítani az időközli vezetést alatt élő várospolitikába. Már az első percekben kételkedéssel fogadták az egyes pártok vezetői a kormány jószándékát a választások kiírásával kapcsolatban és már eleve az a vélemény alakult ki, hogy a kormány az új közigazgatási törvény előírásai alapján kénytelen volt ugyan kiírni a választásokat, a cluj-i politikai helyzet azonban nem teszi valószínűvé, hogy a liberális párt ösztönösen akarjon választási harcot. A liberális párt csak megfelelő választási paktumok segítségével

potom áron tudni ingatlanokon.

Ezt egyébként a német zsidók már most is megcselelik, főleg azok a háztulajdonosok, akiknek házaiban vannak részükre kiteve. London, szeptember 21. Lloyd George, aki a közelmúltban tudvalevőleg kétszer is találkozott Hitlerrel, a Daily Telegraphban és a Daily Expressben beszámol németországi benyomásairól. Azt írja, hogy Hitler ösztönösen akarja a békét, nincsen eltelve sem az angolk, sem a franciák iránti bosszúvágytól, de igazi gyűlölet él benne a bolsevizmus ellen. Különösen az orosz sajtóban és a moszkvai rádióban elhangzott német-ellenes nyilatkozatok miatt haragszanak a náci a szovjetkormányra, amelyről azt hiszik, hogy háborút készít elő Németország ellen. A német vezetők — írja Lloyd George — csak orosz-zsidók izgatására és befolyására vezetik vissza. Ezért nem szünek meg Németországban a zsidóellenes hangulat. Véleménye szerint azonban el fog jönni nemsokára a megértés és tolerancia ideje. Mindenki, aki jól akar a német népek, ösztönösen kívánja, hogy Göbbels henegegy és fellengzős beszéde ne robbantson ki újabb antiszemita gonoszságokat. Ezek ugyanis sokban hozzájárulnak ahhoz, hogy a népek elveszítsék jóindulatukat egy olyan kormány ellen, amely nemcsak túri az antiszemita durvaságokat, hanem elő is segíti azokat.

A Daily Express Lloyd George cikkének ironikus megjegyzéseket fűz. Kifogásolja, hogy az angol államférfiú szó nélkül bevezetnek az uraknak könnyen átlátszó érveket. Ma már nincs józan ember, aki elhiszi, hogy a zsidóknak Oroszországban a politikai olyanszerű befolyásuk legyen, mint amilyen a náci tulajdonitának nekik. Nagy kár, hogy Lloyd George csak a vezetőikkel tárgyal és nem ment a német nép elnyomott rétegei közé és nem hallgatta meg a meggyötört zsidóságot.

vel tudna olyan eredménnyel résztvenni a választáson, hogy a maga számára biztosítsa a tanácsnokságok többségét.

A liberális párt pedig az elmúlt öt hét alatt egyetlen egy lépést nem tett arra, hogy ezt a paktumrendszert megszervezze. Általában az egész választás iránt nagy közönyt nyilatkozik meg, amire az is mutat, hogy a Magyar Párton kívül egyetlen egy politikai alakulat nem tett még nyilatkozatot magatartására vonatkozólag. A nemzeti parasztpárt elnökének távollétében csak most kezdett bizonyos tárgyalásokba, amelyek arra vonatkoznak, hogy természetes szövetségeseivel, az eddigi választásokban is a nemzeti parasztpárt égisze alatt működő pártokkal újra kialakítsa régi kapcsolatát.

Igy megkezdődtek a tárgyalások a Zsidó Párt, a szociáldemokrata párt és a nemzeti parasztpárt között. A tárgyalások azonban még a kezdetek kezdetén állanak és még nem lehet megállapítani, hogy milyen feltételek mellett és hogyan történne az esetleges választási megegyezés. Dr. Kertész Jenő, a Zsidó Párt cluj-megyei elnöke és dr. Socol Aurel, a nemzeti parasztpárt elnöke hétfőn felvették egymással a tárgyalások fonalát.

Teljesen homály fedi a liberális párt és a különböző jobboldali alakulatok terveit. Az elmúlt választásokon a liberálisok a jobboldali pártokkal együtt szervezték meg az úgynevezett román blokkot, mely a régi városi tanács többségi pártjaival szemben az emlékezetes ellenzéki harcot folytatta. Ma még nem lehet tudni, hogy vajjon az október 15-i választásokra is létre fog-e jönni a megegyezés. Az egyetlen konkrétum a választási előkészületekben a Magyar Pártnak az az ismeretes nyilatkozata, hogy önállóan kíván résztvenni a választásokon.

— Rövid hírek mindenúton. Lipcsében tegnap 6 óra leforgása alatt öt halálos közlekedési baleset történt. 25 embert szállítottak kórházba. — Göbbels német propagandaminiszter tegnap Athénbe érkezett. Látogatása magánjellegű. — Cardiff mellett lezuhant egy angol repülőgép. A pilóta és két utasa meghaltak.

ho
bizto

Az amer
magatar
suly

London, szept
pénteken meg
tén többek köz
foglalkozott, hi
nem adtak ki
minisztertanács
verzők keringe
azt a hirt köz
kerül sor az o
lasztinában, ma
lentését, hogy
aott az ostron
sében. Ezzel s
irati iroda tud
doni minisztert

mihelyt meg
tesék, ami e
ban kihirdeti
tin

Kemélik az or
sztrák is befé
országban.
A Reuter je
újabb csapato
lyak létszáma.

Az
les

A Neues W
mában érdek
helyzetéről és
A lap megáll
zónak Pales
teremtés célj
hallgatása el
nem utolsó so
ságokra, amé
sággal jártak

Nem ez az
kormány kt
lítja pales
vethető, hog
sok fogna

Bizonyos, ho
sokáig ingad
csak az utol
gát döntő lép
a bécsi lap
szerződés, a
biztonságát
angol hadser
nában, mig
gol csapatok
csatorna tul
tesz szert.
garnizon me
jellegű lesz,
hogy európa
igazgatását
bizhatónak
nálatónak a
befolyás ser
mény gyak
ugyanis, hog
magatartása
Egyesült Al

Washington
Palesztina-
sága, mely
számos el
táviratilag
elnöknél a
függésztésé
irati válasz
től. Az ang
„Öfelsége
hogy mara
gát, amel
fogal mag
politikai, k
kat terem
Nemzeti O
ország éss
vallási tők
ség nélkül
A fenti

Baldwin kijelentette, hogy az angol kormány biztosítja a Zsidó Nemzeti Otthon felépítését Palesztinában

Az amerikai közvélemény hatása az angol kormány magatartására. A Palesztinában járt amerikai szenátorok súlyos vádjai a kormány ellen. Újabb terrorcselekmények

London, szeptember 21. Az angol kormány pénteken megtartott miniszterközi értekezletén többek között a palesztinai helyzettel is foglalkozott, hivatalos nyilatkozatot azonban nem adtak ki a tárgyalásokról. A pénteki minisztertanács eredményéről ellentmondó verzók keringenek. A Reuter iroda előbb azt a hírt közölte, hogy a közeljövőben nem kerül sor az ostromállapot kihirdetésére Palesztinában, majd később odamódosította jelentését, hogy a kormány még nem határozott az ostromállapot életbe lépéséről. Ezzel szemben a Havas francia távirati iroda tudni véli, hogy a legutóbbi londoni minisztertanács úgy határozott, hogy

amelyt megérkeznek a csapatmegerősítések, ami e hét közepére várható, nyomában kihirdetik az ostromállapotot Palesztina egész területére.

Kemlélik azonban, hogy addig az általános sztrájk is befejeződik és helyreáll a rend az országban.

A Reuter jelenti, hogy szeptember 16-án újabb csapatok indultak Palesztinába, amelyek létszáma 5600 katonára.

Az egyiptomi szerződés és a palesztinai helyzet

A Neues Wiener Tageblatt legutóbbi számában érdekes vezércikket közöl a palesztinai helyzetről és az angol kormány politikájáról. A lap megállapítja, hogy az első angol divízióknak Palesztinába való irányítása rendteremtés céljából és az arab panaszok meghallgatása előtt — meglepetésként hatott, nem utolsósorban a palesztinai angol hatóságokra, amelyek eddig messzemenő enyhességgel jártak el.

Nem ez az első alkalom, hogy az angol kormány kellemetlen meglepetések elé állítja palesztinai hatóságait és biztosra vehető, hogy rövidesen személyi változások fognak történni a palesztinai közigazgatásban.

Bizonyos, hogy maga az angol kormány is sokáig ingadozott a jelenlegi konfliktusban és csak az utolsó pillanatban határozta el magát döntő lépésre. Ennek egyik fő oka — írja a bécsi lap — kétségtelenül az új egyiptomi szerződés, amely a Szezei csatorna katonai biztonságát az egyiptomi oldalon tizezer főnyi angol hadseregrel korlátozza a csatorna zónájában, míg a tulajdonképpeni Egyiptom angol csapatok nélkül maradt. Ezzel a Szezei csatorna túlsó oldala fokozottabb jelentőségre tesz szert. Nem lesz csodálatos, ha az angol garnizon megerősítése Palesztinában állandó jellegű lesz, már csak azon gyanu miatt is, hogy európai befolyások segítik az arabok igazgatását. A zsidó elem Palesztinában megbízhatónak és katonai szempontból is használhatónak látszik. Nem jelentéktelen az a befolyás sem, amelyet az amerikai közvélemény gyakorol a közhangulatra. Tudvalevő ugyanis, hogy a palesztinai hatóságok eddigi magatartását igen kedvezőtlenül fogadta az Egyesült Államok közvéleménye.

Baldwin távirata

Washington, szeptember 21. A keresztény Palesztina-barátok „Pro Palesztina” bizottsága, mely Borah szenátor vezetésével és számos előkelő politikus közreműködésével táviratilag emelt kifogást az angol miniszterelnöknél a palesztinai zsidó bevándorlás felüggesztésének terve ellen, — ugyancsak távirati választ kapott Baldwin miniszterelnöktől. Az angol kormányfő a következőket írja: „Öfésége kormányom el van szánva arra, hogy maradék nélkül teljesítse kötelezettségét, amelyeket a Népszövetség mandátuma foglal magában és hogy Palesztinában olyan politikai, közigazgatási és gazdasági viszonyokat teremtsen, amelyek biztosítják a zsidó Nemzeti Otthon felépítését s egyidejűleg az ország összes lakosságának jogait, polgári és vallási tekintetben, faji és felekezeti különység nélkül”.

A fenti nyilatkozatot a washingtoni angol

követ nyújtotta át a Pro Palesztina bizottság vezetőjének.

Vádak a palesztinai kormány ellen

Copeland és Austin amerikai szenátorok, akik a napokban tértek vissza palesztinai utjuktól, súlyos vádat emelnek az angol kormány ellen, mely nem hajtja végre kötelezettségeit a zsidókkal szemben és különösen súlyos mulasztásokat követett el a rendfenntartás tekintetében. A békésen dolgozó palesztinai zsidók — mondták az amerikai szenátorok — terror és gyilkosság áldozatai. A két szenátor hangsúlyozza, hogy az Egyesült Államoknak foglalkozniuk kell a palesztinai kérdésekkel és az amerikai polgárok kötelessége aziránt érdeklődni, hogy felépül-e a zsidó Nemzeti Otthon Palesztinában, melyhez az Egyesült Államok is hozzájárulásukat adták és hogyan történik ez az építés.

Palesztina fogja eltartani az angol csapatokat?

A Daily Telegraph Jeruzsálemből jelenti: A palesztinai kormány költségvetési többlete 1936 április elsején 6 millió 267 ezer 800 font

„Románia nincs abban a helyzetben, hogy megengedhesse magának a szélsőséges erőszak luxusát”

Bentoiu belügyi alminiszter éles kirohanása a Vaszárda ellen

Bucuresti, szeptember 21. (Az Uj Kelet tud.) A ialomitamegyei közigazgatási referencia keretében Aurelian Bentoiu belügyi alminiszter a calarasti prefektúra épületében egybegyűlt helyi hatósági vezetők előtt nagy beszédet tartott, amelynek során különösképpen a belső rend és nyugalom kérdésével foglalkozott. Bentoiu rámutatott arra, hogy a szélsőséges áramlatok az egész ország területén rendkívül zavaros helyzetet teremtettek. A rendet azonban fenn kell tartani bármilyen áldozatok árán és annak helyreállítása számomra valóságos imperatívusz. Terrorista eszközök engem meg nem félemlíthetnek. Aki a nyul ijedtségének örökségével jött a világra, az álljon most félre, hogy ne veszélyeztesse a nemzet jövőjét...

A süket-némák demagógiája

— Az ország — folytatta beszédét az alminiszter — veszélyes demagógia áldozatául esett. A választókat szőhíntők mérgezték meg, akiknek már senkijem hisz. Még ennél is veszedelmesebb azonban a süketnémák demagógiája: a hazugságok helyét az erőszak foglalta el. Egy hid, egy utszéli fakereszt, vagy kétszáz méternyi út nem oldja meg az ország problémáit. Am ezek a demagógok nem akarják elismerni az eddigi megvalósítások érdemeit és minduntalan rátámadnak a falusi paraszt naivitására, amely felmérhetetlen. Az erőszak eme propagandistái ellen határozott fellépést követelnék a körülmények. Meg kell akadályozni őket mindenekelőtt is a meggyőzés fegyverével, hogy a veszedelem e területen működhessenek. A falvak vezetői pártérdeken túl össze kell, hogy fogjanak az erőszak hadseregei ellen. A politikai momentum egységes magatartást követel az anarchiával szembeni harcban.

— Az ország mai térképét vérről és ál-

Valami egészen új

KÜLÖNBÖZŐ CSOMAGOLÁSBAN, GYÓGYSZERTÁRBAN, DROGÉRIÁBAN ÉS KÖTSZER, ÜZLETEKBEN KAPHATÓ.

volt. Rövidesen csökkenni fog ez a tartalék, miután a zavargások következtében megcsappantak a kormány bevételei és növekedtek a kiadásai, amihez hozzájárul még az a tény is, hogy a megerősített garnizon fenntartása is a kiadások lényeges fokozását jelentti.

Újabb támadások és merényletek

Jeruzsálem, szeptember 21. Annak ellenére, hogy a palesztinai kormány hivatalosan be tiltotta a lokális arab sztrájkbizottságok csüörtökre összehívott konferenciájának kongresszusát, a hatóságok mégis megengedték, hogy az időközben Jeruzsálembé érkezett bizottsági tagok magánbeszélgetéseket folytassanak a sztrájk folytatása, vagy befejezése kérdésében. E tárgyalások során elhatározták, hogy a döntést a legfőbb arab bizottság szombati ülésére bízzák.

Misamar Hajardán kolóniát megtámadták az arabok. Körülzárták az egész telepét és heves lövöldözés alá fogták a kolonisták házait. A zsidó telepek azonban visszaverték a támadást és futásra kényszerítették az arabokat.

Jaffa és Tel-Aviv határában a Mea Searim uccán bombát dobtak egy gyárüzembe. A robbanás következtében négy zsidó súlyosan és két zsidó munkás könnyebben megsebesült. Kfar Ginnis mellett kisklaktak az arabok egy vonatot, amely Haifából Ludd felé tar-

tott. A mozdony és két vagon összetört, sebesülés azonban nem történt. Ezzel a merénylettel kapcsolatosan öt luddi arab notabilitást a sarafendi fogolytáborba internáltak és két ismert arab agitátor házait lerombolták.

Az arabok újabb támadást intéztek Neesz Chiona és a szomszédos Ramath Hakoves, Ramath Hasaron, Kfar Chaim és más kolóniák ellen. Mindezen támadásokat a zsidó örök és segédrendőrök egyedül verték vissza.

Angol gyarmat lesz Északgalleiból?

London, szept. 21. A Sunday Dispatch című lap közli: Angol kormánykörökben egy tervezettel foglalkoznak, mely az arab-zsidó konfliktus elsimítására irányul. A tervezet leglényegesebb pontja angol gyarmati terület létesítését irányozza elő, mely területet északon Szíria, délen Haifa vidéke és a Karmel hegye határolnának. Ez a gyarmati terület, mely tulajdonképpen az Eneek Jezreelit és egész Galléit foglalná magában, volna hivatalos bizosítani a Mossu—Haifa-i petróleumvezetéket és a haifai tengeri bázist. Az ország többi részét arab és zsidó zónákra osztanák fel, esetleg kantonális alapon szervezett szövetség keretében. Az angol lap szerint a tervezet részleteit tanulmányozás végett a zsidó és arab vezetők elé terjesztették.

A fenti híradást a legnagyobb fenntartással közöljük.

UJ! UJ!
A most megnyitott „ILEANA” angol és franc. női divat szalon eredeti párizsi és bécsi modellek után készíti a lelegegységesebb toaletteteket. Calea Regele Ferdinand 30. II. Tel. 5-85. Vidékre azonnali próba.

sőséges csoportok közötti surlódások bármikor polgárháborúvá fajulhatnak. Eppen ezért a belső rendet meg kell védeni, a szabadságot pedig megrendszabályozni és a társadalmi béke és harmonia irányába levezetni. A kormány minden erejével a törvényesség a rend helyreállításán és megteremtésén fog dolgozni.

Már a második „árja” kísérenével kerül színe Németországban a „Szentivánéji álom”

Nagy feltűnést keltett annakidején, hogy Németországban Shakespeare „Szentivánéji álom”-jának előadásához új kísérenét komponáltattak Mendelssohn—Bartholdy Félix halhatatlan muzsikája helyébe.

A „Szentivánéji álom” új árja-zenéje nem állotta meg a helyét és nem aratott sikert és ezért a minap megint bemutatott egy új kísérenét abból az alkalomból, hogy a németországi Wunsiedelben díszelőadás keretében adták elő Shakespeare tündérajátékát.

A kísérenének ez volt az „ösbemutatója.” A második árja-muzsikát Paul Oskar Nebelzick komponálta. A hivatalos kritikák természetesen a legnagyobb elragadtatással számolnak be a „Szentivánéji álom” új muzsikájáról, de valójában ez is olyan sorsra jut, mint az elődje. El fogják felejtetni és Mendelssohn régi kísérenéje megmaradt.

— A délamerikai államok megakadályozzák a kommunista elemek beszivárgását. Montevideoból jelentik: Az uruguayi kormány kedvező választ adott az argentin és brazil kormányok azon javaslatára, hogy indítsanak közös akciót a kommunista elemek beszivárgásának megakadályozására.

A náci egyetlen mandátumot sem szereztek a svédországi választásokon

A baloldaliak 123 mandátumával szemben a polgári pártok 107 mandátumot kaptak. A náci egyetlen mandátumot sem szereztek

Stockholm, szeptember 21. A svédországi parlamenti választások tegnap zajlottak le. A választások meglehetősen meglepetést hoztak. Bár a szociáldemokrata párt eddig is legerősebb pártja volt az országnak, mégis az utóbbi időkben az a vélemény alakult ki, hogy ezen a választáson a szociáldemokraták mandátumai jelentősen csökkenni fognak. Ez a feltevés nem bizonyult helytállóknak, mert a szociáldemokraták ismét a legerősebb pártként kerültek ki a tegnapi választásokból és többségbe kerültek a polgári pártokkal szem-

ben. A nagyvárnyú náci-propaganda ellenére a fasiszták egyetlen mandátumot sem szereztek az új választáson.

A svédországi parlamenti választások eredménye a következő: A szociáldemokraták szereztek: 112, a független szocialisták: 6, kommunisták: 5, a konzervatívok: 44, a parasztliga: 36, a néppártiak, szabadelvűek és progresszisták közös frontja 27 mandátumot kapott. A náci egyetlen mandátumot sem szereztek.

Daladier hadügyminiszter a gyár-üzemek elfoglalása ellen mondott nagy beszédet

Campinchi, a radikálisocialista párt parlamenti csoportjának vezére is az üzemek megszállása ellen foglalt állást

Párizs, szeptember 21. A tegnapi nap folyamán két rendkívül jelentős beszéd hangzott el Franciaországban, amelyek közül különösen Daladier hadügyminiszter beszéde érdemel megkülönböztetett figyelmet. Ugy Daladier, mint Campinchi beszédei a radikális-socialistapárt felfogásának megnyilatkozásai a bel- és külpolitikai helyzetet illetően, miért is hű tükröi a mai népfretili Franciaország belső helyzetének.

Daladier helyettesminiszterelnök és nemzetvédelmi miniszter tegnap Dieppeben, a radikális-socialista párt ottani tagozatának kongresszusán beszélt. Hangsúlyozta, hogy pártja minden megszorítás nélkül vesz részt a kormány által, a béke érdekében kifejtett erőfeszítésekben és el van rá határozva, további támogatást nyújtani. A kormány munkája azonban nem járhat sikerrel csak ha a franciaországi rendet fenntartják és biztosítják. Feltétlenül szükséges véget vetni az irodák és gyár-üzemek elfoglalásának, ami vizsályokra vezet és a nemzetgazdaság és nemzetvédelem felbomlásával fog végződni. Mi, radikálisok — fejezte be beszédét Daladier — nem fogunk meghajolni egy olyan kapitalizmus előtt, amely azt állítja, hogy isteni jogai vannak. De még kevésbé fogjuk eltűrni a kilengéseket, amit olyan em-

berek követnek el, akik néha vakon követik a vállalatoktól teljesen idegen agent-provokatörök tanácsait. Feltétlenül szükséges véget vetni az üzemek elfoglalásának.

Campinchi, a parlament radikális-socialista csoportjának elnöke Chateaurausban egy banketten beszélt, amit az indrei radikális-socialista szövetség adott tiszteletére. Campinchi emlékeztetett arra, hogy a sztrájk a szabadságjog gyakorlását jelenti ugyan, de a gyárüzemek elfoglalása ennek a szabadságnak megszegése. Elérkezett az ideje, hogy mindenki megtudja: a népfretil nem az erőszakot képviseli. A munkástömegeknek mindent kell tenniük a kormány terheinek könnyítése érdekében. Ha ilyen aktusok, mint az üzemek elfoglalása, sikerrel fognak járni és megismétlődnek, maga a kormány fog szenvedni e miatt, amelynek pedig az ország alapos támogatására van szüksége. A munkásoknak nem szabad megrészegedniük a május 3-i választási sikertől, mert az uccai rendezvények és a határozott ellenségek legendők lehetnek a demokrácia megbuktatására. A szónok apellált az okosságra: a bérkérdések nem jelentenek mindent. A szabadság, a köztársasági eszmények és maga a demokrácia sorsának megvédése is van ilyen fontos.

A Népszövetség elé akarja vinni Lengyelország a zsidó kivándorlás és a gyarmatok kérdését

Súlyos antiszemita kilengések voltak a lengyel kisvárosokban

Varsó, szeptember 21. Számos lengyelországi kisvárosban újból súlyos természetű antiszemita kilengések voltak, amelyeknek során több zsidó kereskedőt sebesítettek meg a nemzeti demokrata huligánok. Wisokie Mazowieckychen pogromszerű zavargások voltak a hetivásár napján. Megrohanták a zsidó kereskedőket, feldúlták a zsidó üzleteket és elpusztították áruikat. Később uccai felvonulást rendeztek a zavargók, melynek során bezuzták a zsidó házak ablakait és üzletek kirakatait, valamint megátámadták a zsidó járókelőket. A kilengések során több mint ötven zsidó sebesült meg, hatot közülük kórházba szállították.

A kisváros zsidó lakossága körében pánik uralkodik. Az összes zsidó üzletet zárva vannak, a zsidó lakosok nem járnak az utcákon. Újabb antiszemita kilengésektől tartanak an-nál is inkább, miután Sokoly szomszédos kisvárosban lesz a legközelebbi vásár, amelyre többszáz paraszt gyűlekezik, akiket a nemzeti demokraták izgattak fel.

A varsói zsidó hitközség segélyző bizottsága küldöttséget menesztett Wisokie Mazowieckychbe, hogy megvizsgálják az ottani helyzetet és jelentést tegyenek a szükséges intézkedésekről. A zsidó parlamenti klub is bizottság kiküldetését határozta el.

Bialistoki hivatalos jelentés is megerősíti, hogy a wisokiei kilengések az utóbbi idők leg-súlyosabb rendbontásai közé sorolhatók. A jelentés a nemzeti demokrata pártához tartozó fiatal parasztnak egy csoportját teszi felelőssé az eseményekért. Ez a csoport délután félöt órákor a város különböző pontjain egy-idejű támadást intézett a zsidók ellen. Több mint háromszáz ablakot vertek be. Félhet órákor közelépett a rendőrség és véget vetett a zavargásoknak. Hat fiatal nemzeti demokratát vettek őrizetbe.

Pultuskban is antiszemita zavargásokra használták ki a nemzeti demokraták a hetivásár napját. Kilenc zsidót bántalmaztak, több kereskedőt arra kényszerítettek, hogy

zárják be üzleteiket. A zsidó hitközség a rendőrsapatok megerősítését követelte.

Przytykben, ahol tavaly súlyos pogrom volt, éjnek idején több zsidó ház ablakait verték be a huligánok. A hatóságok elhalasztották a hetivásárt.

Vilnában is zsidóellenes kilengések voltak. Több zsidó ház és üzlet ablakait zúzták be és számos zsidó járókelőt bántalmaztak.

Salom Asch, a világhírű zsidó író, aki most újból Amerikában tartózkodik, a következő táviratot intézte a wisokie-mazowieckyi pogromáldozatokhoz: „Az amerikai zsidók milliói nevében meleg szimpátia és üdvözlés szavát küldöm nektek az ujesztendőhöz. Biztosítalak benneteket, hogy az Egyesült Államok zsinagógáinak és imaházainak tizezreben a ti szenvedéseitekre és nyomoraitokra gondolnak.”

Varsó, szeptember 21. A zsidó nagyünnepek alkalmával leszegényedett varsói zsidó családok tizezre fordultak támogatásért a zsidó hitközséghez. Anyagi forrás hiányában a hitközség kénytelen volt elutasítani kérésüket. A zsidó mentőbizottság és más jótékonyági intézmény irodáit a segélyre szoruló zsidók tizezre szállták meg. Ezek az intézmények sem tudtak segítséget nyújtani.

Varsó, szeptember 21. A Havas távirati iroda érdekes jelentést közöl Lengyelország magatartásáról a zsidó kivándorlás és a gyarmati kérdés kapcsán. Rámutat arra, hogy a lengyel kormány a népszövetségi mandátumbizottság kereteinek kibővítését kérte és ezt a kivándorlási mozgalom iránti érdeklődésnek kifejezésékként tette. A lengyel kormány véleménye szerint a Lengyelországban élő három és félmillió zsidó közül évente legalább százezernek kellene kivándorlási lehetőséget nyújtani. De ezeknek a tömegeknek a be-

Párizsban megnyílt a fajvédelem és az antiszemitizmus elleni nemzetközi konferencia

A konferencia válasz akar lenni a nürnbergi náci-kongresszusra

PÁRIZS, szeptember 21. (Rador.) *Manyílt meg a fajvédelmi és antiszemitizmus elleni nemzetközi konferencia, amely válasz akar lenni a nürnbergi náci-kongresszusra. A konferencián Tedescu, a nemzetközi antiszemitizmus elleni liga vezetője elnököl. A konferencia ellenpropagandát fog szervezni s bojkottálni fogja mindazokat, akik erőszakkal akarják meghonosítani a hitlerista eszméket.*

A palesztinai turistáktól követelt vízum-garancia nem hajtható be, ha a turista Palesztinában marad

A budapesti járásbíróóság érdekes elvi jelentőségű döntése

Budapest, szeptember 21. Érdekes elvi jelentőségű döntésre vezettek azok a perek, amelyeket a budapesti angol utlevél-kirendeltség indított a Palesztinában maradt magyarországi zsidó turisták garancia-levelei ellen. Ismeretes, hogy a palesztinai kormány a közép- és keleturópai, Palesztinába igyekvő turistáktól harminc font garanciát követel, amit garancia-levelet formájában is elfogad. Magyarországról sok zsidó turista ment Palesztinába bankok és magánosok által adott garancia-levelet benyújtása után, ezek közül azonban a vízum lejártával számosan nem tértek vissza. A készfizetői kezéseket az angol konzulátus teljesítésre szólította fel, a felhívás eredménytelensége után pedig minden esetben járásbíróósági perrel támogatta meg a fizetés megtagadását. A budapesti központi járásbíróóság sok ilyen pert tárgyalta már és az utlevél-kirendeltség mindezeideig meg is nyerte pereit.

Több ilyen per került azonban Spolarici Lajos dr. járásbíróhoz is, aki most első ízben hozott ítéletet és ítélete az eddig követelt gyakorlattal szemben elutasító volt. Külön érdekessége az ítéletnek feltűnő indoklása, amely többek között a következőképpen állapítja meg:

A kötbér bírói uton érvényesíteni nem lehet, ha az bírói uton nem érvényesíthető követelés biztosítására szolgál, már pedig nyilvánvaló, hogy az utasnak az a kötelezettségvállalása, amely szerint bizonyos időn belül visszatér, bírói uton nem érvényesíthető, miért is a felperes keresetének jogalap hiányában helyt adni nem lehetett. De el kellett utasítani a keresetet azért is, mert a kötbérkikötés nem mutatkozik jóhiszeműnek és így a kötbér fizetésére irányuló szerződés a jó erkölcsökbe ütközik. Köztudomású, hogy a Palesztinába irányuló kivándorlás az ország zsidó polgárai között cionista propaganda következménye volt.

A hasonló perek sokaságából is arról győződött meg a bíróság, hogy a Palesztinába

turista-vízummal utazók kizárólag a „israelita hitfelekezethez” és ugyyszólván valamennyien a szegényebb néprétegekhez tartoznak. Ezeknek aligha lehet módjuk arra, hogy pusztán a turistaság iránt való kedvtelésből utazzanak Palesztinába. Így köztudomású, hogy céljuk az ottani letelepedés. Ezt a felperes is jól tudta és így nem igaz okra hivatkozik, mikor a kötbér kikötését a nem kívánatos elemeknek Palesztinába való önzülésének megakadályozásával okolja meg. A felperes ezt a célt egyszerűbben és célrányosabban is elérhette volna, úgy, hogy a vízumot meg sem adja és ezzel a fentemlített szegény néposztályból származókat úgy a nagy utazási költségektől, mint a kötbér követelésének terhéltől, a brit kormányt pedig az adminisztrációs költségek viselésétől megkímélhette volna.

— Epe- és májbetegségeknél, elsősorban epehólyagkatarrus, epeköképződés és sárgaság eseteiben a mindig enyhe hafásu természetes „Ferenc József” keserűvíz a hasi szervek funkcióit élénkben tevékenységre serkenti. Az orvosok ajánlják.

— Sztrájkolnak a targonmuresi szabómunkások. Tudósítónk jelenti: A targonmuresi szabómunkások és munkaadók között néhány nap óta tárgyalások folynak a szabómunkások béremelése ügyében. A szabómunkások ugyanis a magasabb bérkategóriáknál 15, az alacsonyabb bérkategóriákban pedig 20 százalékos béremelést követeltek, arra hivatkozva, hogy az utóbbi időben általános drágulás állott be, ezzel szemben azonban a munkaadók lehetetlennek találták a munkások követeléseinek teljesítését. A tárgyalásokat napokon keresztül Maliau munkügyi inspektor vezette. A tárgyalások azonban nem vezettek eredményre és így tegnap az összes targonmuresi szabómunkások sztrájkba léptek. Tekintettel a súlyos ellentétekre, előreláthatólag hetekig is el fog tartani a sztrájk.

UJ KELET Legújabb hírek

Az abesszin delegáció részvételével nyílt meg a népszövetségi közgyűlés

Az olasz delegáció nem jelent meg a közgyűlésen. A népszövetségi alapokmány módosításáról beszélt a Népszövetség elnöke. Nagy izgalommal tárgyalják az abesszin delegáció megjelenését

A négus Genfben való megjelenése nagy szenzációt váltott ki népszövetségi körökben

Genf, szeptember 21. A Népszövetség közgyűlése ma délelőtt 10.50 órakor vette kezdetét. Az abesszin delegáció számára fenntartott helyeket a négus három képviselője foglalta el. Az olasz delegáció székei üresen maradtak. Az ülés megkezdése előtt a delegátusok élénken tárgyalták az abesszin megbeszélések a gyűlésre való beengedését. Avenol egymásután tárgyalt a különböző delegációk vezetőivel. Delbos és Eden 10 órakor érkeztek meg a francia és angol delegációk többi tagjaival. Delbos és Eden néhány percig elbeszélgettek.

Rivas Vicuna, Chile főmegbízottja, a közgyűlés soros elnöke személyesen nyitotta meg a rendes ülésszakot, habár nem jól érezte magát. A közönség, sőt az újságírók padsorai nincsenek zsúfolva.

Vicuna megnyitójában ezeket mondotta: — Az emberiség keresztúthoz érkezett. Szükség van a Népszövetség reformjára, hogy univerzális jellegű lehessen adni annak. A metódusoknak és felfogásoknak tekintetbe kell venni a legutóbbi idők tapasztalatait. A genfi intézmény legfőbb kötelessége biztosítani a békét és ezért hallgatnia kell a munkások szavára és azokéra, akik a békét kívánják. Keresni kell az együttműködést az összes államokkal a béke eszménye érdekében. A pak-tum alapján álló princípiumok ugyanazok, amelyeket a közgyűlés legutóbbi ülészaka alkalmával elfogadott. A Népszövetség hatékonyságát növelve biztosíthatjuk csak az összes népeket, hogy ezt az intézményt nem fogják erejét meghaladó megpróbáltatásoknak kiténni.

Ezután megalakították a meghatalmazások ellenőrzésére hivatott bizottságot, amelynek tagjai: Tubela (Peru), Eden, Delbos, Limberg (holland), Osuski (csehszlovák), Politisz (görög), Jordan (Uj-Zéland) és Rusdu Arras.

A bizottság munkálatainak befejezéséig a közgyűlés felfüggesztette ülését.

Az északi államok az abesszin delegáció kizárása ellen

Kopenhága, szeptember 21. (Rador.) A dán, finn, norvég, svéd és holland delegátusok, akik tegnap Genfben összejártak és az abesszin delegátusok mandátumának érvénytelenítésére vonatkozó javaslatot vették tanulmányozás alá, úgy döntöttek, hogy az abesszin delegáció kizárása ellen foglalnak állást. Lehetséges, hogy a Népszövetség közgyűlése elé olyan javaslatot terjesztenek, hogy az egész ügyet napoják el, amíg a hágai nemzetközi döntőbíróóság nem hirdeti ebben az ügyben ítéletet.

A tanács ülése

Genf, szeptember 21. (Rador.) Eden és Halifax tegnap érkeztek Genfbe. Ma reggel megérkezett Bruce ausztráliai főmegbízott és Tewater dél-afrikai megbízott. A tanács 10.30 órakor ült össze. Vicuna elnök megnyitószerződése után az ülést felfüggesztették, hogy lehetővé tegyék a delegátusok megbeszélését a hozandó határozatokkal illetőleg.

A négus repülőgépen utazott Genfbe

London, szeptember 21. (Rador.) Az abesszin követség ma közölte a Reuter ügynökséggel, hogy a négus, akinek tegnap este állított szándékában vonaton Genfbe utazni, olyan híreket kapott Genfből, amelyek arra készítettek, hogy repülőgépen elinduljon oda.

Az a hír, hogy a négus utban van Genf felé, szenzációt váltott ki népszövetségi körökben. Azt hiszik, hogy az abesszin császár újabb beszédet fog mondani a közgyűlés előtt.

Antonescu nagyszabású genfi tévékénysége

Genf, szeptember 21. (Rador.) Antonescu román külügyminiszter az utolsó két nap alatt élénk tevékenységet fejtett ki. Politikai jel-

legű beszélgetéseket folytatott a Romániát érdeklő kérdésekben Franciaország, a szovjetunió, Lengyelország, Ausztria és Törökország képviselőivel. Tegnap délután Antonescu és a román delegáció Avenol népszövetségi főtitkár meghívására tettek eleget.

A kisantant nevében a népszövetségi közgyűlés előtt Krofta csehszlovák külügyminiszter, a kisantant tanácsának soros elnöke fog beszélni. A három állam megbízottai egyébként újabb értekezletet fognak tartani Genfben.

Victor Antonescu Genfből egyenesen hazatér az országba.

Genf, szeptember 21. (Rador.) Az igazoló bizottság most a mandátumok validálásával

foglalkozik. Ami az abesszin delegátusok meghatalmazását illeti, a bizottság véleményét a közgyűlés elé terjeszti és az fog végleges döntést hozni. Azt hiszik, hogy több delegátus, köztük Litvinov is tartózkodni fog a szavazástól. Egyébként Martin abesszin fődelegátus kijelentette, hogy ha az abesszin delegációt nem engedik résztvenni a közgyűlésen, a hágai nemzetközi döntőbíróósághoz folyamodnak.

Az igazoló bizottság délutáni ülésén javaslatot terjesztettek elő, amelynek értelmében igazolják az összes delegációk megbízatásait, kivéve az abesszinét, amely alaposabb tanulmányozást igényel. A közgyűlés plénuma elfogadta ezt a javaslatot.

Negyvenhét repülőgépet kapott a madridi kormány Szovjet-Oroszországból?

Liano tábornok szerint a gépeket Barcelonában, Kartagenában és Valenciában rakták ki. A kormány nagy elnyomulásokot jelent, Sevilla cáfolja a kormányjelentéseket

Mola 25-re ígérte be Bilbao ostromának kezdetét

A Havas jelentése szerint a madridi kormány a következő közleményt adta ki a harctéri helyzetéről:

Az északi fronton a kormányerők előnyömltek és kényszerítették a zendülőket, hogy visszavonuljanak Vallaordid felé. Az aragoniai fronton a milícia megtámadta Si-guenza közelében az ellenséget és azt visszavonulásra kényszerítette. A déli fronton Granada mellett támadták meg a zendülők hadállásait. A kormánycsapatok közelednek a városokhoz. A középspanyolországi fronton a zendülők indítottak erős támadást repülőik által támogatva, azonban a kormány aviatikája lendületes ellentámadásba ment át, a milíciák is előnyömltek és helyreállították az egyensúlyt. Végül is a zendülők visszavonultak. A déli fronton tegnap a kormány repülői bombázták Kordovát.

Egyidejűleg Barcelonából Sandino ezredes azt jelenti, hogy az ellenség erős támadásokat intézett a kormány hadállásai ellen Huesca körzetében, de minden alkalommal visszaverték őket.

Kártógói jelentés szerint a néptörvényszék halálra ítélte 11 tüzéstiszteket, akiket az ellenforradalomban való részvétellel vádoltak.

Kétezer tonna élelmiszert küldtek Oroszországból a spanyol kormánynak

A Tass oroszai jelentése szerint tegnap elindult Spanyolországba az első élelmiszertel telt hajó, amelynek rakományát orosz asszonyok küldik a spanyol gyermekeknek és asszonyoknak. A hajó több mint 2000 tonna élelmiszert visz.

A Daily Telegraph egyidejű gibraltári jelentés szerint Liano tábornok tegnap közölte, hogy 47 orosz repülőgépet tettek partra Spanyolországban és pedig három Barcelonában, hetet Kartagenában és 37-et Valenciában.

Liano tábornok Szevillából cáfolja a madridi hadügyminisztérium jelentéseit. Rámutat arra, hogy ovidói fronton a zendülők több kirohanást intéztek a városból, visszavertek egy kormányhadoszlopot és Sama de Langreo mellett ütöttek tábornok. A déli fronton egy Malaga felől érkező kormánycsapatot, amely egy vasúti alagutban rejtőzött el, visszaverték a zendülők. A kormánycsapat 39 halottat hagyott hátra. A grandai fronton a zendülők meghódították Monterrot,

ahol az ellenség 47 embert vesztett. Egy zendülő csapat partraszállt Ibiza szigetén, ami teljesen a zendülők kezében van. Az aragoniai fronton a zendülők egyik hadoszlopja megtizedelte a katalán hadsereket, amelyek Huesca felé közeledtek. Mola tábornok csapatai tegnap folytatták előnyomulásukat Santander felé és elfoglaltak 8 falvat.

A szevillai rádió jelentése szerint Lisszabonban öt portugál alattvalót agyonlőttek. A madridi portugálokat állandó zaklatásoknak vetik alá.

A Havas burgosi jelentése szerint Mola tábornok közölte, hogy 25-én indítja el a támadást Bilbao ellen.

Valladolid, szeptember 21. (Rador.) Havas jelenti: A zendülők északi főhadiszállásán azt várják, hogy a kormány elkeseredett kísérletet tesz a Madrid körül mindjobban szűkülő kör áttörésére és lemond arról, hogy csapatokat küldjön az északi tartományok segítségére. Az aragoniai fronton a katalánok állandó támadásokra indulnak, hogy Huescát elfoglalják, ahol a nemzetiek fontos hadállásai vannak. A déli fronton a kormányerőket visszazoritották Malaga felé. A madridi fronton Mola tábornoknak sikerült elfoglalni a fővárost tápláló források egy részét. Franco tábornok jelentése szerint Sierra Gradonál fogja a kormánycsapatokat megverni. Yague ezredes csapata Madrid felé tart az Alberche-folyó medrében. Utjának célja Toledo. Lehetséges, hogy Franco tábornok siettetni fogja az offenzívát minden oldalról, s mivel a kormányerők nem tudnának megfelelően elszórtodni, ez siettetni fogja a véget. Legalább is ez az általános vélemény Valladolidban.

Hendaye, szeptember 21. (Rador.) A la corunai katonai parancsnokság jelentése szerint a nemzetiek csapatai elfoglalták Trubiat, ahol a legnagyobb spanyolországi agyugyár van.

ISKOLAKÖNYV,
író, rajzszel
LEPAGE-nál. Jó, olcsó

Gidály Tibor,
a **COLUMBIA** és a **HIS MASTER'S**
kiváló énekese f. hó 22 és 24-én, kedden és csütörtökön este 11 órai kezdettel az **UJSÁGIRÓ CLUBBAN**
néger dalokat és legújabb amerikai film-slagereket ad elő.

Egy francia városkában bombát dobta a kommunista ifjúság bálzóik közé
Párizs, szeptember 21. (Rador.) Vienne városkában tegnap este bált rendezett a kommunista párt helyi ifjúsági szervezete a szabad ég alatt. Éjfél felé valaki bombát dobott a táncolók közé. Egyik táncoló felkapta az égő zsinórú bombát és odébb dobta. A bomba azonnal felrobbant. A robbanás erejétől a városnegyed összes ablakai betörték. A táncolók azonnal a me-renylők után vetették magukat, de azoknak sikerült eltűnni revolvereik védelme alatt. Egyik üldöző halálos sebet kapott.

Két gimnáziumi tanuló megverte az igazgatót
Targumures, szept. 21. (Az Uj Kelet tud.) Megdöbbentő botrány játszódott le a napokban a targumuresi Papiu Ilariu gimnáziumban.

A javítóvizsgálatok alkalmával a gimnázium Martinus nevi igazgatója elbukatta és osztályismétlésre utasította Moldovanu és Popa nevi negyedikes diákokat, akik előlötti dühükben behatoltak az igazgató lakására és miután a szobaleány kitessékelte őket, nagy zajt csaptak, behatoltak a lakásba és az igazgatóval folytatott rövid eszmecsere után inzultálták őt is.

Megkezdődtek a német hadgyakorlatok
Berlin, szeptember 21. (Rador.) Hessa mellett ma kezdődtek meg a német hadgyakorlatok, amelyeken több hadtest, a repülő és tankosztagok is résztvesznek. Ez a legnagyobb német manőver a háború óta. Jelen vannak Hitler, von Blomberg és Göring is.

Habsburg-összeomlás
Bruno Brohm megrázó történelmi regényei, „Igy kezdődött — Apis és Este“ 408 lap, 172 lej, „A kétféle sas lehall“ 436 lap, 172 lej
LEPAGE-nál, CLUJ
Postán utánvétellel. — Kérje az új könyvsorozatokat teljes jegyzékkel!

FRATERNITAS R. T. NYOMASA, CLUJ
FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. Nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 13. Telefonszám: 8-61.
GENZURAT

Közös postaközlés
No. 22471
16. Telefon
Havonta 1
évre 600.
Hídre: Havonta
félre 12, egész
évre 120.
KELLET az erd
dőség egyetlen
Cikkünk utány
és megjelölés

A genfi bon
Az az áldatlan, rep, amelynek olg kormányok A tagállamai közül koztak, egyelőre nyugtató, sőt fele A népszövetség példaadók adták erőszak hatalmát igazság forrásának képpen nem volta zárást megszava Abesszinia deleg olyan erkölcsi el amely ha nem is tes szomorú ténye annak keserűségét A győztes Olasz kell, hogy a fasiz erőszak, védtelen „civilizált“ legyül tnti az erőszak A Népszövetség melletti állásfogl Európában, ha ha meg a felkísmer delegáció kizárat kétségtelen jelle, Anglia kormányai tanak — súlyos e — megvédendő k még további kud alátatásokat is k Bármilyen termé bíróság döntése a zárasa ügyében é dalmak lépjenek é kinemzárás kapcsá hatatlan ténykén faszilanus agresszió nem minden orszá kai életét fertőzö inkább szélesedik a tven lábát megvetve dan megdöntötté a Genfben nagy bo az abesszin delegá rendezetlensége, d megéri az árat: m szemmizett és mg emberi együttérzés és bizodalmit jutt

A cuzista d és a falusi
Ami a satunai ségben történt, az litikai hazugság, tének jellemző, ig Ebben a közsé együtt vonultak Igen természetes, ban és a zsidók járnak színházba, együtt nézik a ci adót és együttes községi iskola ta legújabb cikruszi keresztényipárt né Ezeknek a ma meg nem mérge szemében mi lehé csindaratta, mint látványosság? An az a józan para értelműen. Mert miért bán már a nagyapja, akivel soha semm a paraszt nag ó bajai, Baj, ha a bankkölcsön, n még nagyobb baj Tenül felszóróják A legkisebb ba akar boldogulni ez baj, akkor bi bizony a mai vi nyomorgó faluba hénen tud boldog Igy hát román vonultak együtt a napi szórakozás A cuzista gyű Cuzista népgyűl tak. A körzeti el